

มะเกี๋ยง (*Syzygium nervosum* A. Cunn. ex DC.)
พันธุ์อาร์เอสพีจี-เอ็มเค-002 (RSPG-MK-002)

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล   โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
ที่อยู่   สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต กรุงเทพฯ 10303
โทรศัพท์   02-282-1850, 02-282-0665

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

มะเกี๋ยง เป็นไม้ต้นที่พบในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย อยู่ในวงศ์ Myrtaceae มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Syzygium nervosum* A. Cunn. ex DC. มะเกี๋ยงสายพันธุ์ RSPG-MK-002 เป็นสายพันธุ์ ที่ได้จากการสำรวจ ศึกษา คัดเลือก โดยโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) จากจำนวน 500 สายต้นทั่วประเทศไทย

- ปี พ.ศ. 2537   สำรวจ ศึกษา เก็บบันทึกข้อมูลระบบนิเวศวิทยา ลักษณะสัณฐานวิทยา (Morphology) และจัดทำบัญชีต้นลำดับที่ 76 ในพื้นที่ หมู่บ้านป่าสัก ตำบลศรีถ้อย อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
- ปี พ.ศ. 2539   ติดตามการออกดอก ติดผลและเก็บบันทึกข้อมูลสัณฐานวิทยา ต้น ใบ ดอก ผล และเมล็ด
- ปี พ.ศ. 2540   ขยายต้นพันธุกรรมโดยวิธีการตอนกิ่ง
- ปี พ.ศ. 2542   นำต้นพันธุกรรมที่เกิดจากการตอนกิ่ง ลงปลูกรวบรวมไว้ที่พื้นที่แปลงปลูก รวบรวมพันธุกรรมพืชมะเกี๋ยง โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตำบลพิชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง (สถาบันเทคโนโลยีเกษตร ลำปาง)
- ปี พ.ศ. 2553-2559   ติดตามการออกดอก ติดผลและเก็บบันทึกข้อมูลสัณฐานวิทยา ต้น ใบ ดอก ผล และเมล็ด วิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมี คุณค่าทางโภชนาการ และ คัดเลือกจากจำนวนสายต้นทั้งหมดที่ปลูกรวบรวมไว้

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท   ชื่อไทย มะเกี๋ยง ชื่อวิทยาศาสตร์ *Syzygium nervosum* A. Cunn. ex DC.
วงศ์ Myrtaceae ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ไม้ผล
ราก   ไม่มีระบบรากแก้ว เนื่องจากเป็นต้นที่เกิดจากการขยายพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศโดยวิธีการตอนกิ่ง

- ต้น** ไม้ต้น ประเภทผลัดใบ ผิวเปลือกต้นไม่เรียบ สูง 18 เมตร ทรงพุ่มต้นโปร่ง แตกกิ่งก้านสาขาออกทางด้านข้าง ขนาดทรงพุ่มต้น แนวทิศเหนือ-ใต้ 12.30 เมตร แนวตะวันออก-ตก 10.30 เมตร ลำต้นแยกออก 3 ลำต้นย่อยที่ระดับความสูง 0.63 เมตรเหนือพื้นดิน ขนาดเส้นรอบวงต้น ต้นที่ 1 = 62 เซนติเมตร ต้นที่ 2 = เซนติเมตร ต้นที่ 3 = 39 เซนติเมตร มีสีน้ำตาลเทา
- ใบ** ใบเดี่ยว ออกเป็นคู่ตรงกันข้าม (opposite) ใบอ่อนรูปใบหอก (lanceolate) สีเขียวอ่อน ก้านใบสีเขียวเข้ม (60-A) ใบแก่รูปใบหอก (lanceolate) ความกว้างของใบเฉลี่ย 11.96 เซนติเมตร ความยาวใบเฉลี่ย 25.85 เซนติเมตร โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ หนาและแข็งสีเขียวเข้ม (137-A) ก้านใบสีน้ำตาลอมเขียว ยาวเฉลี่ย 2.96 เซนติเมตร
- ดอก** ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง (panicle) ออกเป็นช่อตามกิ่งบนต้น ดอกสมบูรณ์เพศ ช่อดอกมีขนาดปานกลาง กว้าง 3.86 - 7.11 เซนติเมตร ยาว 4.87 - 7.35 เซนติเมตร จำนวนดอกย่อยเฉลี่ย 43 ดอกต่อช่อ ดอกตูมทรงไข่กลับ ดอกบานรูปกรวยสั้น สีเหลืองนวล (6-A) เกสรเพศผู้มากกว่า 100 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน
- ผล** ผลสดมีเนื้อหนึ่งผลหลายเมล็ด (berry) รูปกลม (round) ผิวเปลือกผลบาง เมื่อสุกแก่เต็มที่มีสีดำเข้ม ความยาวผล 13.21 - 16.80 มิลลิเมตร ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางผล 13.56 - 15.19 มิลลิเมตร ความหนาเนื้อผลสุก 2.65 - 3.37 มิลลิเมตร น้ำหนักผล 1.14 - 2.37 กรัม
- เมล็ด** หนึ่งผลมี 1 เมล็ด ความยาวเมล็ด 9.54 - 11.29 มิลลิเมตร ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 8.05 - 9.58 มิลลิเมตร น้ำหนักเมล็ด 0.42 - 0.73 กรัม
- ลักษณะอื่น ๆ** 1. ข้อมูลคุณค่าทางโภชนาการ

องค์ประกอบ On dry basis		หมายเลขปฏิบัติการ L.56/ 07298.6
ความชื้น	ร้อยละ	81.60
โปรตีน (NX6.25)	ร้อยละ	1.02
ไขมัน	ร้อยละ	0.33
กาก	ร้อยละ	4.98
เถ้า	ร้อยละ	0.85
คาร์โบไฮเดรต (โดยการคำนวณ)	ร้อยละ	11.22
ค่าพลังงานความร้อน	กิโลแคลอรี/100 กรัม	51.90
น้ำตาลทั้งหมด (คิดเป็นน้ำตาลอินเวิร์ต)		
ฟรักโทส	ร้อยละ	3.90
กลูโคส	ร้อยละ	2.99

ซูโครส	ร้อยละ	-
ปริมาณแร่ธาตุและโลหะหนัก		
แคลเซียม	มิลลิกรัม / 100 กรัม	84.60
แมกนีเซียม	มิลลิกรัม / 100 กรัม	18.80
โซเดียม	มิลลิกรัม / 100 กรัม	0.60
โพแทสเซียม	มิลลิกรัม / 100 กรัม	268.10
ฟอสฟอรัส	มิลลิกรัม / 100 กรัม	17.60
เหล็ก	มิลลิกรัม / 100 กรัม	0.27
สังกะสี	มิลลิกรัม / 100 กรัม	0.19
ตะกั่ว	มิลลิกรัม / กิโลกรัม	ไม่พบ
ปรอท	มิลลิกรัม / กิโลกรัม	ไม่พบ
ปริมาณวิตามิน		
วิตามินบี1	ไมโครกรัม / 100 กรัม	50.30
วิตามินบี2	ไมโครกรัม / 100 กรัม	71.10
วิตามินซี	มิลลิกรัม / กิโลกรัม	ไม่พบ
วิตามินอี	มิลลิกรัม / กิโลกรัม	0.81
ซี (เบตา-คาโรทีน)	หน่วยสากล / 100 กรัม	279.90

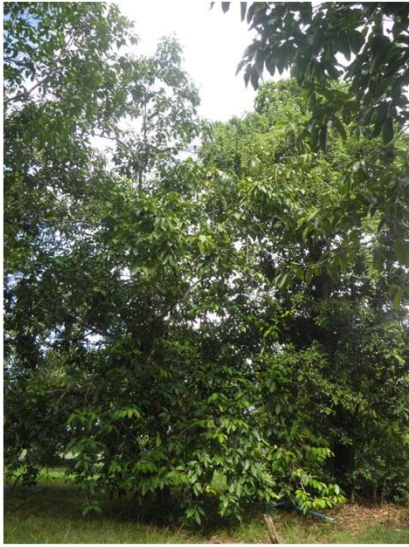
(ที่มาของข้อมูล : กรมวิทยาศาสตร์บริการ เขตราชเทวี กรุงเทพฯ วิธีทดสอบ In-house method based on AOAC (2005) 977.15 and 999.11 และ In-house method based on AOAC (2010) 920.151,920.152,922.06,923.03,953.17,967.21,970.65,977.20 and 985.3)

2. เริ่มแทงตาดอกช่วงปลายเดือนมกราคม และดอกบานช่วงปลายเดือนเมษายน
3. ผลสุกช่วงเดือนสิงหาคม
4. ปริมาณของแห้งที่ละลายได้ 6.13 - 10.92 องศาบริกซ์ สัดส่วนเนื้อผล โดยน้ำหนักสด เท่ากับ 46.85 - 70.19 เปอร์เซ็นต์
5. สัดส่วนเมล็ดโดยน้ำหนักสดเท่ากับ 29.81 - 53.15 เปอร์เซ็นต์

ลักษณะเด่น

เป็นมะเกี๋ยงสายพันธุ์หนัก คือเก็บเกี่ยวผลผลิตช้ากว่าสายพันธุ์อื่นๆ ที่ปลูกในเวลาและสถานที่เดียวกัน ให้ผลผลิตเฉลี่ย 220 - 300 กิโลกรัมต่อปี รูปผลกลมและมีขนาดสม่ำเสมอ เมื่อสุกแก่เต็มทีสีดำเข้ม รสชาติหวาน คล้ายผลเล็บเหยี่ยวหรือพุทราขอ *Ziziphus oenoplia* (L.) Mill. var. *oenoplia* ซึ่งเหมาะสำหรับการพัฒนาให้เป็นสายพันธุ์ที่รับประทานผลสด และแปรรูปน้ำมะเกี๋ยงพร้อมดื่มเนื่องจากมีรสชาติหวานและให้สีที่สม่ำเสมอ ในสภาพธรรมชาติยังเป็นสายพันธุ์ที่พบได้น้อยมาก คณะกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพ

รัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี เห็นสมควรในการขอรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 พ.ศ. 2547

มะเกี๋ยงพันธุ์อาร์เอสพีจี-เอ็มเค-002 (RSPG-MK-002)